

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสวนเฟื่องบประมาณ

นางสาวปิยะภรณ์ ชื่นแก้ว

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบัณฑิต

สาขาวิชาการบัญชี ภาควิชาการบัญชี

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2548

ISBN 974-53-1855-8

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

FACTORS INFLUENCING BUDGETARY SLACK

Miss Piyaporn Chankaew

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Accountancy in Accounting

Department of Accountancy

Faculty of Commerce and Accountancy

Chulalongkorn University

Academic Year 2005

ISBN 974-53-1855-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสวนเห็องบประมาณ

โดย

นางสาวปิยะภรณ์ ชันแก้ว

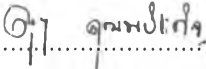
สาขาวิชา

การบัญชี

อาจารย์ที่ปรึกษา

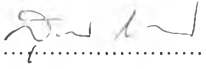
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภาพร เริงเยี่ยม

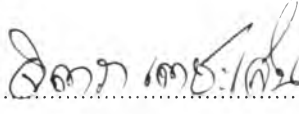
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

คณบดีคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดนุชา คุณพนิชกิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดนุชา คุณพนิชกิจ)

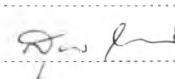
อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภาพร เริงเยี่ยม)

กรรมการ
(นางสาวจิตรา เตชะเสน)

ปิยะภรณ์ ชั้นแก้ว : ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อส่วนเผื่องบประมาณ. (FACTORS INFLUENCING BUDGETARY SLACK) อ. ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุภาพร เชิงเอี่ยม, 115 หน้า. ISBN 974 - 53 - 1855 - 8.

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อส่วนเผื่องบประมาณกับส่วนเผื่องบประมาณ งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาประกอบด้วยบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมผลิตที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจำนวนทั้งสิ้น 172 บริษัทโดยจัดเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้จัดการฝ่ายหรือผู้จัดการแผนกขาย มีแบบสอบถามที่ใช้ได้ส่งกลับคืนมาจำนวน 104 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 60.47 ตัวแปรที่ทำการศึกษประกอบด้วย ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ระดับของส่วนเผื่องบประมาณ และระดับของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อส่วนเผื่องบประมาณ ซึ่งประกอบด้วย 8 ปัจจัยได้แก่ ความแตกต่างกันของข้อมูลที่ผู้บริหารระดับสูงและผู้บริหารระดับกลางได้รับ การให้ความสำคัญกับการใช้งบประมาณเพื่อเป็นเครื่องมือในการประเมินผลการปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมของผู้บริหารระดับกลางในการจัดทำงบประมาณ อิทธิพลที่มีผลต่อการจัดทำงบประมาณของผู้บริหารระดับกลาง ผลกระทบด้านบวกที่ได้รับหากสามารถปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ผลกระทบด้านลบที่ได้รับหากไม่สามารถปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ผลตอบแทนที่ไม่เป็นตัวเงินที่ได้รับจากองค์กร และผลตอบแทนที่เป็นตัวเงินที่ได้รับจากองค์กร

ผลจากการศึกษาพบว่า บริษัทจดทะเบียนในกลุ่มอุตสาหกรรมผลิตมีส่วนเผื่องบประมาณในระดับปานกลาง และผลจากการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า อายุงานในบริษัทของผู้จัดการฝ่ายหรือผู้จัดการแผนกขายมีผลทำให้ระดับของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อส่วนเผื่องบประมาณทั้ง 8 ปัจจัยที่ทำการศึกษามีความแตกต่างกัน นอกจากนี้จากการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับส่วนเผื่องบประมาณที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ประกอบด้วย 5 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านการให้ความสำคัญกับการใช้งบประมาณเพื่อเป็นเครื่องมือในการประเมินผลการปฏิบัติงาน ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของผู้บริหารระดับกลางในการจัดทำงบประมาณ ปัจจัยด้านอิทธิพลที่มีผลต่อการจัดทำงบประมาณของผู้บริหารระดับกลาง ปัจจัยด้านผลกระทบด้านลบที่ได้รับหากไม่สามารถปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และปัจจัยด้านผลตอบแทนที่เป็นตัวเงินที่ได้รับจากองค์กร โดยมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับส่วนเผื่องบประมาณ ดังนั้น ในกระบวนการจัดทำงบประมาณควรมีการควบคุมปัจจัยดังกล่าวข้างต้นเพื่อช่วยลดหรือควบคุมส่วนเผื่องบประมาณ

ภาควิชา..... การบัญชี..... ลายมือชื่อนิสิต..... ปิยะภรณ์ ชั้นแก้ว.....
 สาขาวิชา..... การบัญชี..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
 ปีการศึกษา..... 2548.....

458 22920 26 : MAJOR ACCOUNTING

KEY WORD: BUDGETARY SLACK / INFORMATION ASYMMETRY / BUDGET EMPHASIS/
BUDGET PARTICIPATION / INFLUENCING POWER OF MANAGERS / POSITIVE BUDGETARY
FEEDBACK / NEGATIVE BUDGETARY FEEDBACK / INTRINSIC REWARDS SYSTEM /
EXTRINSIC REWARDS SYSTEM

PIYAPORN CHANKAEW : FACTORS INFLUENCING BUDGETARY SLACK. THESIS
ADVISOR : ASST. PROF. SUPAPON CHENIAM, D.B.A., 115 pp. ISBN 974-53-1855-8.

The purpose of this research is to examine the relationship between budgetary slack and factors influencing the creation of budgetary slack. This study is a survey research using questionnaire as an instrument to collect data. The sample includes 172 manufacturing companies listed on the Stock Exchange of Thailand using sales managers as respondents. There are 104 usable questionnaires received, representing 60.47 percent response rate. The variables include profiles of respondents, budgetary slack and factors influencing the creation of budgetary slack including information asymmetry, budget emphasis, budget participation, influencing power of managers, positive budgetary feedback, negative budgetary feedback, intrinsic rewards system, and extrinsic rewards system.

The results show that most listed companies have moderate level budgetary slack. The results using analysis of variances indicate that years of work experience in companies of sales manager effect all of the eight factors influencing the creation of budgetary slack. Furthermore, the results using multiple regression analysis indicate that 5 out of 8 factors including budget emphasis, budget participation, influencing power of managers, negative budgetary feedback, and extrinsic rewards system are positively related to budgetary slack at the significant level of 0.05. Therefore, in the budgeting process, these factors should be controlled in order to reduce budgetary slack.

Department.....Accountancy.....Student's signature *Piyaporn Chankae*
Field of study.....Accounting.....Advisor's signature *Supapon Cheniam*
Academic year 2005.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีด้วยความช่วยเหลือของอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภาพร เริงเอี่ยม ผู้ซึ่งให้ความกรุณาแนะนำ ตรวจสอบ และแก้ไขจนสำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี พร้อมกันนี้ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตัญญา คุณพนิชกิจ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ คุณจิตรา เตชะเสน กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้ข้อคิด แนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความเรียบร้อยสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณผู้จัดการฝ่ายและผู้จัดการแผนกขายของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมผลิตที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่ได้กรุณาตอบ แบบสอบถาม ตลอดจนให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

สุดท้ายนี้ ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณบิดา-มารดาและครอบครัวของข้าพเจ้า เพื่อน ๆ ที่ให้คำแนะนำ และความช่วยเหลือ ตลอดจนเป็นกำลังใจสนับสนุนในการทำวิทยานิพนธ์ ฉบับนี้มาโดยตลอดจนสำเร็จการศึกษา หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีข้อผิดพลาดประการใดผู้เขียน ขออภัยไว้แต่เพียงผู้เดียว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
สมมติฐานของการวิจัย.....	2
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย.....	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวคิดเกี่ยวกับงบประมาณ.....	10
การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	16
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	28
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	28
ระเบียบวิธีวิจัย.....	29
การทดสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถาม.....	34
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
การวัดค่าตัวแปร.....	37
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	39

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
ระดับของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน.....	42
อิทธิพลของข้อมูลส่วนบุคคลที่มีต่อระดับของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน.....	54
ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน.....	66
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	82
สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล.....	82
ข้อจำกัดของงานวิจัย.....	89
ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย.....	90
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป.....	91
รายการอ้างอิง.....	93
ภาคผนวก.....	97
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม.....	98
ภาคผนวก ข การทดสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถาม.....	104
ภาคผนวก ค การตรวจสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์.....	105
ภาคผนวก ง การตรวจสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ.....	112
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	115

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1	สรุปผลการวิจัยในอดีต..... 24
2.2	กรอบแนวคิดงานวิจัยในอดีตเกี่ยวกับปัจจัยที่คาดว่าจะมีอิทธิพล ให้งบประมาณขาดประสิทธิภาพ..... 26
3.1	จำนวนและร้อยละของกลุ่มบริษัทตัวอย่างจำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม..... 28
3.2	ผลการทดสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถาม..... 34
4.1	จำนวนและร้อยละของการตอบกลับจำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม..... 41
4.2	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการมี ส่วนเพื่องบประมาณ..... 43
4.3	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยด้าน ความแตกต่างกันของข้อมูลที่ผู้บริหารระดับสูงและผู้บริหารระดับกลางได้รับ..... 46
4.4	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยด้าน การให้ความสำคัญกับการใช้งบประมาณเพื่อเป็นเครื่องมือในการประเมินผล การปฏิบัติงาน..... 47
4.5	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม ของผู้บริหารระดับกลางในการจัดทำงบประมาณ..... 48
4.6	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยด้านอิทธิพลที่มีผล ต่อการจัดทำงบประมาณของผู้บริหารระดับกลาง..... 49
4.7	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยด้านผลกระทบที่ได้รับ เมื่อเปรียบเทียบระหว่างผลการปฏิบัติงานจริงกับงบประมาณที่กำหนดไว้..... 50
4.8	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยด้าน ระบบการให้ผลตอบแทนขององค์กรที่ผูกติดกับความสำเร็จของงบประมาณ..... 51
4.9	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ..... 54
4.10	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา..... 55
4.11	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุงานในตำแหน่ง ของบริษัทปัจจุบัน..... 55
4.12	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุงานในบริษัทปัจจุบัน..... 56
4.13	จำนวนและร้อยละของบริษัทที่มีการจัดทำงบประมาณ..... 56

ตารางที่	หน้า
4.14 สถิติเชิงพรรณนาของส่วนเผื่องบประมาณและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ ส่วนเผื่องบประมาณ.....	57
4.15 การทดสอบค่าเฉลี่ยของระดับความแตกต่างกันของข้อมูลที่ผู้บริหารระดับสูง และผู้บริหารระดับกลางได้รับจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล.....	60
4.16 การทดสอบค่าเฉลี่ยของระดับการให้ความสำคัญกับการใช้งบประมาณเพื่อ เป็นเครื่องมือในการประเมินผลการปฏิบัติงานจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล.....	60
4.17 การทดสอบค่าเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมของผู้บริหารระดับกลางในการจัดทำ งบประมาณจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล.....	61
4.18 การทดสอบค่าเฉลี่ยของระดับอิทธิพลที่มีผลต่อการจัดทำงานงบประมาณของ ผู้บริหารระดับกลางจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล.....	62
4.19 การทดสอบค่าเฉลี่ยของระดับผลกระทบด้านบวกที่ได้รับหากสามารถปฏิบัติงาน ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล.....	63
4.20 การทดสอบค่าเฉลี่ยของระดับผลกระทบด้านลบที่ได้รับหากไม่สามารถปฏิบัติงาน ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล.....	63
4.21 การทดสอบค่าเฉลี่ยของระดับผลตอบแทนที่ไม่เป็นตัวเงินที่ได้รับจากองค์กร จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล.....	64
4.22 การทดสอบค่าเฉลี่ยของระดับผลตอบแทนที่เป็นตัวเงินที่ได้รับจากองค์กร จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล.....	64
4.23 สรุปการทดสอบค่าเฉลี่ยของระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อส่วนเผื่องบประมาณ จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล.....	65
4.24 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของส่วนเผื่องบประมาณกับปัจจัยที่คาดว่าจะ มีอิทธิพลให้งบประมาณขาดประสิทธิภาพ.....	67
4.25 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของความสัมพันธ์ระหว่างส่วนเผื่อ งบประมาณกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อส่วนเผื่องบประมาณ.....	69
4.26 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของความสัมพันธ์ระหว่างส่วนเผื่อ งบประมาณกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อส่วนเผื่องบประมาณ (ตัวแปรเดิมตาม งานวิจัยในอดีต).....	76

ตารางที่	หน้า
4.27	๗
เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์เชิงพหุระหว่างการใช้ตัวแปรเดิมตามงานวิจัย ในอดีตกับการใช้ตัวแปรใหม่ตามสมมติฐานที่กำหนดไว้	77
4.28	
ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของความสัมพันธ์ระหว่างส่วนเผื่อ งบประมาณกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อส่วนเผื่องบประมาณ (ศึกษาเพิ่มเติม จากสมมติฐานที่กำหนด)	79
4.29	
เปรียบเทียบการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างส่วนเผื่องบประมาณกับปัจจัย ที่มีอิทธิพลต่อส่วนเผื่องบประมาณกับสมมติฐานที่กำหนดไว้	80
ข. 1	
ผลการทดสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถาม	104
ง. 1	
การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ	113

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
1.1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
ค.1	การทดสอบการแจกแจงของข้อมูล.....	105
ค.2	การทดสอบความสัมพันธ์ของข้อมูล.....	108